

શ્રી અમદાવાદ વનિતાવિશ્રામ

મહિલાવિદ્યાલયમાં

નવરાત્રિ નિમિત્ત ગવાયણા ગરબા.

સંગ્રહી પ્રસિદ્ધ કર્તા.

સુલોચના દેસાઈ.

વ્યવસ્થાપક—વનિતાવિશ્રામ.

ખાડીયા—અમદાવાદ.

દિતેન્દ્ર પ્રેસમાં હરિપ્રસાદ પીતૌંચરદાસ મહેતાએ છાપ્યા

ખાડીયામાં—અમદાવાદ.

સને ૧૯૧૬.

આવૃત્તિ પહેલી

પ્રત ૨૦૦.

કીંમત ૦-૧-૦

સાચો વિદ્યાપીઠ યશવંતી
ગુજરાતી સિનિયર-સેકન્ડ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૬૪૬

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રૂપદાસ વલિતા વિશ્વાસ
મહેલા વિદ્યાલયમાં નવરાત્રિ નિમિત્તે
વિષય - ગાલાધેલા ગરલ

ગરબા.

(૧)

આવો આવો ને સખિઓ ! આજ રસતાળી પાડી,
કાંઈ ગજવો આપણી ખેન ! આ ગુર્જરી વાડી.
હરિણી શી ચંચળ વાન, નાણુક ને નમણી,
ફૂલની કળી સમ સુકુમાર સૂરતની રમણી !
છબી છટા ભરી, સોહાગ તપે મુખ મુખ-ઉરા,
શુભ વડોદરાની વેત્ર સરિખી ઓ ચતુરા !
રૂડી દરેલ બુદ્ધિ વિશાળ સ્હમણુ ને શાણી,
મુજ અમદાવાદની ખેન ! ઘર રખુ ઓ ગૃહિણી !
નિજ ઉરના વિવિધ વિલાસ રંગે રંગેલી,
મુખધની મોહનરૂપ સખિ ઓ અલ્લખેલી !
અમૃત શા મીઠા બોલ, પણ જ્ઞાને અધુરી,
ઓ કોકિલ કંડી નાર હાલારની મધુરી !
છો સુન્દર રસિક ઉદાર, સહુ ભગિની આવો,
ગુર્જર જનનીની જોહ કુંવરીઓ ફાવો.

(૨)

ઝળ હળે શો ભરત ઉદયનો પ્રસંગ !

વીર ધૂમો પ્રજા સમાજે સુરંગ !

ઝળ હળે૦

એ તો વરતાયો ઉત્તમ અતિ જગ !

કરો નિજ કર્તવ્ય ઋત્વિજ ભાગ !

ઝળ હળે૦

ભરત હિત ચિત ધરી વિચરો વિદેશ,

ખીત્રી રે જ્યાં પ્રજા સમાજ સુવેશ.

ઝળ હળે૦

એ તો ઉજળા છે દિવાળા આજ !

ઘેરે ઘેર વર્તો મંગળ સુખ સાજ !

ઝળ હળે૦

એમાં રાજહિત છે પ્રજાહિત સાથ !

સ્વતંત્રતા શું રાજ્યભક્તિ સંગાથ !

ઝળ હળે૦

સ્વદેશપ્રીતિનાં ત્યાં વેશે આ પૂર !

ગવાશે સુસંપના ગુણ ત્યાં જરૂર !

ઝળ હળે૦

કરે બંધુ કોટ્યાદિ ભોજન એક !

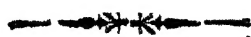
ટાળો દુઃખ તેમનું સહિત વિવેક !

ઝળ હળે૦

ગયું સહુ રહ્યું એક આંસુડાં ધન !

દુઃખના થાવ તે હરિ ! સુખના આ દંન !

ઝળ હળે૦



ઝીણા ઝીણા મેહ.

(૩)

ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ,

ભીજે ન્હારી ચુંદડી:

એવો નીતરે ડૌખારનો નેહ,

ભીજે ન્હારી ચુંદડી.

આજે ઝમે ને ઝરે ચન્દ્રીની ચન્દ્રિકા,

ભીજે રસિક કોઈ ખાતારે:

ભીજે સખી, ભીજે શરદ અલખેત્રી.

ભીજે ન્હારા હૈયાની માલા:

હો ભીજે ન્હારી ચુંદડી.

વનમાં પપૈયો પેલો પિયુ પિયુ બોલે

ટહુકે મયુર કેરી બેળારે:

ટમ ટમ ટમ ટમ વાદળી વરસે

ટમકે ન્હારા નાથનાં નેળાં:

હો ! ભીજે ન્હારી ચુંદડી.

આનંદ કન્દ ડોલે સુન્દરીનાં વૃન્દને

મીઠાં મૃદંગ પડછન્દારે

મન્દ મન્દ હરે મીટડી મયંકની,

હરે ન્હારા મધુ રસ ચન્દા !

હો ! ભીજે ન્હારી ચુંદડી.

(૪)

ગુણવંતી ગુજરાત અમારી ગુણવંતી ગુજરાત,

તમીએ નમીએ માત અમારી ગુણવંતી ગુજરાત;

મેઘેરા તુજ મણિ મંડપમાં બુકી રહ્યાં અમ શીપ;

માત મીઠી તુજ ચરણ પડીને માગીએ શુભ આશીષ;

અમારી ગુણવંતી ગુજરાત.

ધીડી મનેહર વાડી આ ત્હારી નદન વત શી અમોલ,

રસકૂવડાં વીણતાં વીણતાં ત્યાં કરીએ નિત્ય કલોલ

અમારી ગુણવંતી ગુજરાત.

સંત મહંત અનંત વીરોની બહાલી અમારી માત,

જય જય કરવા ત્હારી જગતમાં અર્પણ કરીએ જાત;

અમારી ગુણવંતી ગુજરાત.

હંડા અધોર અરણ્ય વિશે કે મુંદર ઉપવન મંચ,

દેશ પ્રદેશ અહોનિશ અંતર એકજ ત્હારી છાય;

અમારી ગુણવંતી ગુજરાત.

સરસરિતા રસ ભર અમીઝરણાં, રતનાકર ભરપુર,

પૂણ્ય ભૂમિ ફળ દ્રુત ઝબુમી, માત રમે અમ ઉર,

અમારી ગુણવંતી ગુજરાત.

હિન્દુ, મુસલમાન, પારસી સર્વે, માત! અમે તુજ જાળ,

અંગ ઉમંગ ભરી નવરંગે કરીએ સેવા સહુ કાળ;

અમારી ગુણવંતી ગુજરાત.

હર પ્રભાત સમા અજવળી, ટાંગી દે અન્ધાર,

એક સ્વરે સહુ ગગન ગજવતો કરિયે જયજયકાર;

અમારી ગુણવંતી ગુજરાત.

(૫)

આવો, આવો ને, સાહેલી ! આજ, આનંદે રમીએ.

લાવો, લાવો જુદી ! પ્રીતી સુખસાજ, ઉછરેજે ભમીએ;—

રમીએ ને ભમીએ નંદન વન આ વાડી જ્યાં ગુર્જરી ખીલીરે,

જે અમીઝરણાં સંગીત ધરણાં, લચી રહી કુત્રવન વેંતી; આનન્દે.

પ્રીતિ નીતિનાં ગૃહકુળેમાં, કોયલ બુલ્બુલ ગાય રે;

મિહડા મુણી મુણી કુહુરવ, ઉરરવ ભરિયું વિલીન મન થાય. આનન્દે.

ભક્તિવીણા કરવરીને, કવિવર સંત કવે કહ્યોતરે;

પ્રિય પતિના પ્રીતિભર સ્વર જ્યાં જીવન કરે રસલોતરે. આનન્દે.

ગગન ગજવતી, ગાન વિમાને, પતિવ્રત વેણુ વાયરે,

તે લક્ષ્મીદાસી લક્ષ્મીના હૃદયે પ્રણયશી મૂર્તિ સુલાય. આનન્દે.

પતિપત્નીનાં આત્મ યુગલની, ગુંથી રૂડી કુત્રમાજારે;

પ્રભુપદ ધરીએ, ગાતાં ફરીએ ગુર્જરી ગુણ સહુ આજ. આનન્દે.



મીરાંબાઈ અને પંથીનો સંવાદ..

(૬)

મીરાંબાઈ મધ્યાને મંદીરીઆમાંથી નીકળ્યાં રે,
ઉભાં આસો પાત્રવ હેડે જોતાં પંથ;
વાટે વટેસરી પૂછે છે પૂરા પ્રેમથી રે.

પંથી— મીરાંબાઈ આતૂર થઈ ઉભાં હો શાને બારણે રે,
મીરાં શું મહીઅરીઆને માટે ન્યાજો પંથ;
બહાલા વીરાને મળવાને માટે ટમટમોરે.

મીરાં— મારે મહીઅરીઆને સાસરીઆં મોઢાં ધણું રે,
મુજને મળતા નિત્યે સોંધા સાધુ સંત;
આજે મોઢામાં મોઢા તે મારે થઈ પડ્યા રે.
હું તો સંત સાધુને નિત્ય જમાડીને જમું રે,
મારો ટેક નિભાવે જીકતે જગદાધર;
આજે અબ્યાગત વિણુ ભોજનીયાં અટકી પડ્યાં રે.

પંથી— મીરાંબાઈ મહારાણાના આજ જમો જીકતે કરી રે,
માળા છાપ તીલકના ઉતારો શણુગાર;
હીરા, માણેક મોતી ઝગદળ જ્યોત વિષે રમો રે.

મીરાં— માધઓ અવિનાશીમાં ચિત્ત અમારાં ચોટીઆં રે,
વસ્તુ ક્ષણ ભંગુરથી ભાગ્યાં મારાં મન;
લાગે વૈભવ એવા લુખાને અળખામણુ રે.

પંથી— મીરાંબાઈ સ્વામીની સેવામાં પુણ્ય અતિ ધણું રે,
માટે સંસારે રહી સેવો સમજો કંથ;

એની આજ્ઞામાં વસતીને મહાપદ પામશે રે.
પતિની આજ્ઞા લોપી ભક્તિ ઠરવી વ્યર્થ છે રે,
પહેલાં પતિને પૂછી પૂજે પૂરણુ શ્રવણ;
પતિવ્રત સાથે ભક્તિ લાવે છે ભગવાનને રે.

મીરાં— હું નવ લોપું આજ્ઞા રવામીની સુખ પાવની રે,
પતિની આજ્ઞાથી મેં પાદર પૂર્યો વાસ;
પતિની આજ્ઞાથી મેં વિપ પીધાં અમૃત મણી રે.
આજ્ઞા અવિનાશી છોડ્યાની મુજને નવ ગમે રે,
હું તો સાધુને છોડીને સેવું કંથ;
તોપણુ અવિનાશી અંતરમાં રોજ રમી રહે રે.

પંથી— મીરાંઆઈ જગદીશે આપેલા વૈભવ ભોગવો રે,
રાચો રાણાને રીઝવીને રૂડી પેર;
શાને ધાવું પહેની અણુદીકાને આશરે રે.

મીરાં— ભાઈઓ માટીની કાયાનાં સર્વે માનવી રે,
તેને પ્રાણુ જતાં પડતાં નવ લાગે વાર;
આખર જાવું છે અવિનાશી પ્રભુની ઓથમાં રે.

પંથી— મીરાંઆઈ સંસારી સૌ વસ્તુ યત્ને સાંપડે રે,
રૂઝ વિશ્વતણા વૈભવથી માણો મોજ;
પેત્રો અવિનાશી તો જગમાં શોધ્યો નવ જડે રે.

મીરાં— પૂરા પ્રેમ વિના અવિનાશી જગમાં નવ જડે રે,
એ તો સર્વ સ્થળે છે વસી રહ્યો ભરપુર;
સાચા ભક્તિના ભોગી તો એને અનુભવે રે.

પંથી—મીરાંબાઈ પ્રેમ તમારો પ્રભુજીમાં જોઈએ નથી રે,
 તે કયમ અબ્યાગત થઈ આવે નહિ તમ ઘેર;
 ભૂખ્યાં ભકત તણી પીડા તે કયમ નવ ધરે રે.
 એવે અબ્યાગત છેઢેથી દીડા આવતા રે,
 મીરાંબાઈ મલકાતે મુખડે ત્યાં સામાં ધાય;
 ઉત્તર પંથીને દેવાને પણ થોભ્યાં નહિ રે.

ભારતી સ્ત્રી ગીત.

(૭)

ગરબે રમવા સાહેલી ! સાંચરો રે લોલ,
 ભારતી મંદિર ચાર ચોક પ્રીતિથી ફરો રે લોલ;
 આવો બહેની ! ગીતરંગ રેલીએ રે લોલ.—
 શરદ પુનમ રજનિ ખીલી, અનિત સુરભિ મલકાય;
 ચન્દા મુખ નન્દન શીળી, સ્મિતવલ્લરિ લલકાય —
 રમે રમા શારદા સોદામણી રે લોલ,
 કુંકુમે જ્યાં સાથિયા પુરેલ, છે શોભા ધણી રે લોલ —
 મિટાં ઝરણુ ઝરી રહ્યાં, મધુરં મધુર સુરગાન;
 કોકિલ, છુલ્ખલ, રસભર્યાં દ્રવે અનુપમ તાન. —
 દેશવાડી નવલ પદ્મવે ભરી રે લોલ,
 કુંજ કુંજ ધારી પુષ્પ પુંજ વૃક્ષ વલ્લરી રે લોલ;
 આવો બહેની ! જનનિ ગાન ગાઈએ રે લોલ.—
 ભાગીરથી, ગોદાવરી, અલ્પપુત્ર શુભ તીર;
 રમે સિંધુ, કાવેરી જ્યાં, રમ્ય નર્મદા નીર;—

ગુર્જરીને ગંગ સુદરી મળીરે લેણ,
કારમીરી દ્રાવીડી, મહારાષ્ટ્રી, રજપૂતાણીઓ રે લેણ;
આવો જાહેની ! ઐક્યતાન વાદ્યો રે લેણ —

કુસુમિત લીલી વલિતા લતા-લલના તર પતિ સંગ,
ભારતગાડી દીપાવતી, વિવિધ વર્ણ, ના રંગ. —

પારસી, ઇસ્લામી, આર્ય રમણીઓ રે લેણ;
યુરોપી સત્તારીઓ, ઉદ્ધાસ રસ વિલાસિની રે લેણ. —

હિમાવય શિંગસય ઉચી, નિર્મલ એ મન અશ;
ભિન્ન જાતિ-રીતિ, તપિ રહે એક ઉર અમ વાસ —

લાવો ! લાવો ! હૃદયપાત્રમાં ધરી રે લેણ,
મંગલ પ્રીતિ અર્ધ, ભક્તિ આમ સુવાસે ભરી રે લેણ;
આવો જાહેની ! માતૃભૂમિ પૂજો રે લેણ. —

(૯)

પ્રભુ મહિમા ગુણ ગાઓ રે સર્વ મંગલ થાશે.

ત્રિભુવન પાલન અલ્પ સનાતન, સમ્યક્ધન પદ ધાઓ રે;
સર્વ મંગલ થાશે, પ્રભુ મહિમા

પરાભક્તિના પુણ્ય વિર્યમાં, નિર્મલ મન થકી નાહો રે;
સર્વ મંગલ થાશે, પ્રભુ મહિમા

પરમામૃતપદ પ્રાપ્ત થવાને, પ્રભુ શરણાપન્ન થાઓ રે;
સર્વ મંગલ થાશે, પ્રભુ મહિમા

કુસિત કર્મનો ત્યાગ કરીને, મંગલ માર્ગે જાઓ રે;
સર્વ મંગલ થાશે, પ્રભુ મહિમા

પરમાત્મા પરબ્રહ્મ પદાજ્ઞે, પ્રિતી પાપ વધાવો રે;
સર્વ મંગલ થાશે, પ્રભુ મહિમા

(૬)

વાગે વૃંદાવનમાં વાંસળી રે,	ઉમો ઉમો વગારે કાન;	
નાદે વેધી મુનિવર પાંસળી રે,	નવ રહી કોને સાન.	
તરૂની શાખાઓ ઝુમી રહી રે,	ચરણે નમવાને કાજ,	
વેલી વૃક્ષ સાથે ઝુમી રહી રે,	ભાગ્ય અમારાં આજ;	વાગે૦
જમના નીર હાલે નહિ રે,	મૃગ મન મોહન થાય,	
પાંખી માળામાં હાલે નહિ રે,	નાદ સૂણી ન રહેવાય.	વાગે૦
વાછર કાન દહ સાંભળે રે,	કરે નહિ પય પાન,	
ગાયો ગાળા તોડી ત્યાં પડે રે,	નાદ સૂણવાને કાન;	વાગે૦
કુલ્યાં કમળ જળ ટાટી રે,	દીસે ઉદીયો છે ભાણ,	
શંકર સમાધ મેલી રહ્યા રે,	થયું જગતને જાણ;	વાગે૦

ધર સૂત્રની આંટી ઉકેલવા વિશે ગરબી.

(૧૦)

સખિ આંટી ઉકેલો સૂતરની,	
કાંતો ઉચરો વાચા ઉત્તરની, આંટી ઉકેલો સૂતરની;	
થિર રાખીને મન ઠેકાણે, આ આંટી ઉકેલે આ ટાણે.	
ધર સૂત્ર ચલાવી તે જાણે,	આંટી૦
આ આંટીમાં છે ધુંચ ધણી, ઉકેલે તે મારી બેનપણી;	
ભયું ભણતર તો તે બાધ ભણી,	આંટી૦

સૈયર એ કામ નથી સહેલું, સાધારણ સમ ભાસે પહેલું;
 પણ બાણે જેણે ચક્રાવેલું, આંટીં
 આગળ બતાં ધુંચે આવે, એ તો અતિશે જીવને અકળાવે;
 કુવડ નારીને નવ કાવે, આંટીં
 જે તંતુ ઘણો કોઈ તાણે, તો તરતજ તૂટે તે ટાણે;
 જૂદાઈ પડે તે જગ બાણે, આંટીં
 સાંધે તો વચમાં ગાંઠ વળે, પછી તે તો કોઈ કાળે ન ટળે;
 સાંભરતાં ચર ચર ચિત્ત બળે, આંટીં
 જે સમજણ વગર ગરવ આણે, તે આંટી ઉકેલી નવ બાણે;
 વણુ સમજે તંતુ ઘણો તાણે, આંટીં
 કાં તો વારે વારે તોડે, કાં તો તરછોડીને છોડે;
 પછી આંટીને તે અવખોડે, આંટીં
 જેસે રાખ ધરી બહુ રોવાને, જન મળે તમાસો જોવાને;
 ખાવા ન ઉઠે પત ખોવાને, આંટીં
 સમજી તો ધીરજ ધારીને, પૂછે જઈ પ્રવીણ નારીને;
 તે વચન કહે વિચારીને; આંટીં
 એકાદી ધુંચ કાઢી આપે, રૂડી રીત બતાવી સ્થિર સ્થાપે;
 બધે તો ધુંચ નવ કાઢે આપે; આંટીં
 પૂરી સમજણ પોતાની જોઈએ, બીજો શું કરી શકે કોઈએ;
 નવ અકળાઈએ ને નવ રોઈએ, આંટીં
 જે મનકું રાખે ચિર દામે, તે આંટી ઉકેલી જશ પામે;
 દિધી શિખામણ દલપતરામે, આંટીં

(૧૧)

રંગીલી રૂડી પુનેમ રાતે રીઝાઈએ,
 બેની ચાલો તો ગીતણં ગાઈએ.
 બુવો ચંદ્ર પ્રકાશ બહુ તેજમાં,
 રાખો નિદ્રાએ ધ્યાન નવ સેજમાં;
 વહી જશે જો વેળા, પસતાઈએ.
 ધરમાર સંસાર વેડ નીતની,
 અવકાશે રમત રૂડી રીતની;
 શિદ નીતિ ગાવા શરમાઈએ.
 રમ્યાં ત્રણે ભુવન જોણે જોમથી,
 દીપ્ત કીધું આકાશ રવિ સોમથી;
 તેના ગુણ ગાવાજ નીત ધાઈએ.
 સખી ભુલીએ પ્રભુ ન જોઈ સુખને,
 સર્વ થોડે ધણે છે શરણુ દુઃખને;
 નહિ ભય જોઈને અકળાઈએ.
 હસી હસી લીઓ તાવ પ્રેમથી,
 હસી ભાવે ભજો ભલી નેમથી;
 કહે દિરોઝ ગાઈ હરખાઈએ.

રંગીલી

રંગીલી

રંગીલી

રંગીલી

રંગીલી

રંગીલી

ફૂલડાં કટોરી.

(૧૨)

ચન્દ્રીએ અમૃત મોહલ્યાં, રે જ્ઠેન !

ફૂલડાં કટોરી ગૂંથી લાવ,

જગમાલણી રે જ્ઠેન !

અમૃત અંજલીમાં નહિ ઝીલું, રે જ્ઠેન

અંજલીમાં ચાર ચાર ચારણી, રે જ્ઠેન !

અંજલીએ છૂંદણાના ડાઘ;

જગમાલણી રે જ્ઠેન !

અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે જ્ઠેન !

ઝીલું નહીં તો ઝરી જતું, રે જ્ઠેન !

ઝીલું તો ઝરે દશ ધાર;

જગ મહાલણી રે જ્ઠેન !

અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે જ્ઠેન !

ફૂલડાંમાં દેવની હથેળીઓ ? રે જ્ઠેન !

દેવની કટોરી ગૂંથી લાવ;

જગમાલણી રે જ્ઠેન !

અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે જ્ઠેન !

(૧૩)

મહેમાનો ! ઝો વહાલાં ! પુનઃ પધારજો.

તમ ચરણે અમ સદન સદૈવ સુલામ, જો !

કરજો માફ હજારો પામર પાપ જો—

દિન ચર્યામાં પ્રભુ પાસે પશુ થાય, જો !

મહેમાનો ! ઝો વહાલાં ! પુનઃ પધારજો !

ઉન્નત ગિરિ શૃંગોનાં વસનારાં તલમે ;

ઉતર્યાં રંક ધરે શો પુણ્ય પ્રભાવ જો !

શુશ્રૂષા સારી ના અમને આવડી ;

લેશ ન લીધો લલિત ઉરોનો દહાવ જો !

મહેમાનો ! ઝો વહાલાં ! પુનઃ પધારજો !



